

Bemærkninger til forslaget

Folkeforbundet vedtog den 26. september 1928 på norsk-svensk initiativ en på dets 9. forsamling i Genève udarbejdet såkaldt generalakt om fredelig bilæggelse af mellemfolkelige tvistigheder. Hensigten med konventionen var dengang at træffe forholdsregler, der kunne yde staterne de nødvendige garantier i form af voldgift og retsbeskyttelse, for derved at skabe en større sikkerhedsfølelse blandt staterne som grundlag for en nedrustning. Konventionen faldt i fire dele, henholdsvis om forlig, retlig afgørelse og voldgift samt en række almindelige bestemmelser. Den blev tiltrådt af Danmark den 14. april 1930, efter at rigsdagen den 7. marts s. å. havde meddelt sit samtykke dertil. — Generalakten blev ialt tiltrådt af 22 stater, for nogles vedkommende dog kun delvis eller med visse forbehold.

Da generalakten tillagde folkeforbundet og Den faste Domstol for mellemfolkelig retspleje visse funktioner, rejste der sig, efter Folkeforbundets opløsning og De Forenede Nationers oprettelse samt domstolens afløsning af Den mellemfolkelige Domstol, spørgsmålet om at revidere generalakten for at bringe den i overensstemmelse med de nu gældende, ændrede forhold. Spørgsmålet blev i 1948 på belgisk foranledning taget op til undersøgelse af De Forenede Nationers interimsudvalg, som afgav en indstilling til den 3. plenarforsamling. Denne vedtog den 28. april 1949 de fornødne ændringer i generalakten og bemyndigede generalsekretæren til at indarbejde disse i en revideret tekst, som derefter skulle stå åben for staternes tiltræden. Et bekræftet eksemplar af den således reviderede tekst blev den 10. juli 1949 af generalsekretæren tilstillet den danske regering i overensstemmelse med generalaktens art. 46. Denne tekst er gengivet som bilag såvel på engelsk som fransk samt i dansk oversættelse.

Den reviderede udgave afviger fra den oprindelige tekst kun ved en del ændringer af formel art; især derved, at betegnelsen

„Folkeforbundet“ i en række artikler er erstattet med betegnelsen „De Forenede Nationer“, og udtrykket „Den faste Domstol for mellemfolkelig retspleje“ er ændret til „Den mellemfolkelige Domstol“. Generalaktens reviderede tekst blev af De Forenede Nationers generalsekretær tilstillet medlemsstaternes regeringer, og der har såvel på 4. som 5. plenarforsamling været rejst spørgsmål om også at sende bekræftede eksemplarer af teksten til ikke-medlemsstater med opfordring om at tiltræde den; men spørgsmålet er begge gange blevet stillet i bero under hensyn til den ringe tilslutning, den reviderede generalakt hidtil havde fundet. Generalakten trådte i kraft den 20. september 1950, efter at Belgien og Sverige havde tiltrådt den; Norges tiltrædelse fandt sted i 1951. Uanset at nogle stater har indtaget det standpunkt, at en tiltræden er uforholdsmæssig, når man i sin tid har tiltrådt generalakten af 26. september 1928, må udenrigsministeriet anse det for hensigtsmæssigt, at man påny tiltræder generalakten i den af De Forenede Nationer rettede form, der stemmer med de nugældende forhold. Denne revision blev, tillige med nogle andre foranstaltninger, foreslået af det såkaldte interimstudvalg under De Forenede Nationer den 13. august 1948 som en fremgangsmåde til forbedring af det mellemfolkelige samarbejde på det politiske område. Den reviderede tekst er ligeledes blevet tiltrådt af en række andre lande, deriblandt Norge og Sverige. Danmark tog ingen forbehold ved tiltrædelsen af generalakten af 1928, og da den reviderede udgave som nævnt kun indeholder formelle ændringer, er dette spørgsmål ikke aktuelt.

Da den reviderede generalakt kun får gyldighed mellem de stater, der har tiltrådt den, medens den oprindelige overenskomst af 1928 stadig finder anvendelse for de staters vedkommende, der kun har tiltrådt denne, bliver der ikke tale om nogen opsigelse fra dansk side af generalakten af 1928.